Lietas Nr. C14031413
Lietas arhīva Nr. CA-0136-14/9

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja: E. Sudāre
tiesneši: R. Liepiņa un Dz. Apine
ar sekretāri: G. Kāznieci

Madonā, 2014.gada 23.septembrī izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu **Maksātnespējīgā SIA /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. E/ par parāda, līgumsoda un likumisko nokavējuma procentu piedziņu,** sakarā ar maksātnespējīgā SIA /Nosaukums A/ apelācijas sūdzību par Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 14.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

Maksātnespējīgā SIA /Nosaukums A/ administrators (turpmāk tekstā arī- prasītājs) iesniedzis Gulbenes rajona tiesā prasību pret /pers. E/ kā maksātnespējīgās SIA „Apgāde – Gulbene" galvinieku.

Prasītājs lūdz tiesu:

1. piedzīt no /pers. E/ par labu MSIA /Nosaukums A/, vienotais reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/, pamatparādu 23 429.55 *euro* vai LVL 16466.38, līgumsodu 23 429.55 *euro* un likumiskos nokavējuma procentus 13 313.34 *euro* par laika posmu no 2008.gada 14.oktobra līdz 2014.gada 4.martam;
2. noteikt MSIA /Nosaukums A/, vienotais reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/, tiesības līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, kas ir septiņi procentpunkti virs Latvijas Bankas noteiktās pamatlikmes gadā, kas šobrīd sastāda 9.5%.

Prasībā norādīts, ka ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2009.gada 17. marta spriedumu pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process. Par maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratoru ar 2009.gada 19.februāra lēmumu ir iecelta sertificēta administratore /pers. G/, sertifikāta Nr.00419.

2007.gada 12.decembrī starp SIA /Nosaukums A/ kā pārdevēju un ,.APGADE-GULBENE", kā pircēju noslēgts pirkšanas -pārdošanas līgums Nr. 4-1/476, saskaņā ar kuru pārdevējs apņēmās pārdot pircējam pārdevēja piedāvātās preces. Pircējs apņēmās pirkt, saņemt un samaksāt par saņemtajām precēm saskaņā ar šī līguma noteikumiem.

Pirkuma līguma 3.1.punktā SIA /Nosaukums A/ un SIA „APGĀDE-GULBENE" vienojās, ka SIA „APGĀDE-GULBENE" samaksā SIA /Nosaukums A/ par saņemto preci 30 kalendāro dienu laikā no preces saņemšanas dienas.

Pārbaudot SIA /Nosaukums A/ nodotos grāmatvedības dokumentus, administratore konstatēja, ka SIA /Nosaukums A/, pamatojoties uz minēto līgumu, ir izsniegusi SIA „APGĀDE-GULBENE" preces saskaņā ar preču pavadzīmēm, bet SIA „APGĀDE-GULBENE" nav veikusi samaksu par saņemto preci.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. un 2021. pantā noteikto MSIA /Nosaukums A/ ir tiesības prasīt samaksu par pārdotajām precēm un SIA „APGĀDE-GULBENE" ir pienākums veikt preču pavadzīmēs norādīto summu samaksu pilnā apmērā.

Ar Gulbenes rajona tiesas 2012.gada 10.oktobra spriedumu pasludināts SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas process un par MSIA „APGĀDE-GULBENE" administratoru iecelts sertificēts administrators /pers. I/.

MSIA /Nosaukums A/ ir iesniegusi kreditora prasījumu MSIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa ietvaros par iepriekš norādītājām neapmaksātajām preču pavadzīmēm un MSIA „APGĀDE-GULBENE" administrators ir atzinis MSIA /Nosaukums A/ pieteikto kreditora prasījumu pilnā apmērā, ko apliecina prasības pieteikumam pievienotais kreditoru prasījumu reģistrs.

Līdz ar to, starp kreditoru MSIA /Nosaukums A/ un galveno parādnieku, t.i., preču saņēmēju, SIA „APGADE-GULBENE" nepastāv strīds par parādsaistību esamību un to apmēru.

Pirkuma līguma 3.4.punktā SIA /Nosaukums A/ un SIA „APGADE-GULBENE" vienojās, ka par katru nokavēto samaksas dienu SIA /Nosaukums A/ ir tiesīga pieprasīt līgumsodu 0,5% apmērā no kavētās samaksas summas. Tāpat Pirkuma līguma 3.4. punktā SIA /Nosaukums A/ un SIA „APGĀDE-GULBENE" vienojās, ka līgumsoda samaksa neatbrīvo SIA „APGĀDE-GULBENE" no saistību izpildes pilnā apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1716., 1720., 1651., 1652., 1828.pantu SIA „APGĀDE-GULBENE" ir pienākums veikt ne tikai preču pavadzīmē (norādītās summas samaksu pilnā apmērā atbilstoši noslēgtā Pirkuma līguma 3.1. punktam), bet arī atbilstoši Pirkuma līguma 3.4.punktam un Civillikuma 1720.pantam veikt līgumsoda samaksu 0.5% apmērā no savlaicīgi nesamaksātās summas par katru kavējuma dienu. Ņemot vērā pamatparāda apmēru un samērīguma principu, prasītāja samazina piedzenamā līgumsoda apmēru līdz pamatparāda apmēram.

Saskaņā ar Civillikuma 1753., 1756., 1759.panta l. punktu, 1765.panta otro daļu ir noteikts, ievērojot to, ka SIA „APGĀDE-GULBENE" ir pielaidusi saistību izpildes nokavējumu, jo SIA „APGĀDE-GULBENE" nav veikusi preču pavadzīmēs norādīto summu samaksu noteiktajos pavadzīmju apmaksas termiņos, SIA „APGADE-GULBENE" ir pienākums veikt likumisko nokavējuma procentu samaksu par laiku līdz saistību pilnīgai izpildei.

Pirkuma līguma 3.8.punktā valdes locekle /pers. E/ uzņēmās pienākumu atbildēt kā pats parādnieks (SIA „APGĀDE-GULBENE"), saskaņā ar šī līguma noteikumiem, gadījumā, ja SIA „APGĀDE-GULBENE" kavē vai neveic maksājumus par izsniegtajām precēm, kā arī gadījumos, ja SIA

„APGĀDE-GULBENE" ar tiesas lēmumu ir atzīts par maksātnespējīgu.

Tā kā galvenais parādnieks SIA „APGĀDE-GULBENE" nav veikusi samaksu par saņemtajām precēm, un ar Gulbenes rajona tiesas spriedumu tika pasludināts SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas process. /pers. E/ ir pienākums atbildēt kā pašam parādniekam par SIA „APGĀDE-GULBENE" no Pirkuma līguma izrietošajām saistībām.

Galvinieks atbild ne vien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem (Civillikuma 1698.p.). Ar blakus prasījumiem Civillikuma 1698.panta izpratnē ir saprotami gan procenti, gan līgumsods, gan arī zaudējumi un izdevumi.

Prasītājs atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 30.novembra rīcības sēdes lēmumu lietā Nr.C15147708 (SKC-1136/2009) un Augstākās tiesas Senāts 2011. gada 27.aprīļa Civillietu departamenta spriedumu lietā Nr. SKC -86/2011.

Tā kā galvojuma saistība ir akcesora saistība jeb blakus saistība, kas nodrošina galvenās saistības (piem., no galvenā līguma izrietošās saistības) izpildi, tāpēc - pretēji tam, lai galvojuma līgumu noformētu atsevišķa rakstiska akta veidā (tādējādi to „nodalot" no galvenā līguma), -praksē galvojums nereti tiek „iekļauts" jeb „savienots" ar galveno līgumu, un šāds noformējums daudz vairāk atbilst galvojuma kā akcesoras (blakus) saistības būtībai. Tā tas ir noticis arī šajā gadījumā.

Noslēgtais Pirkuma līgums ir uzskatāms par saliktu līgumu, jo tajā ir apvienoti divi likumā noregulēti tipiski līgumi: 1) pirkuma līgums, kas noslēgts starp pārdevēju SIA /Nosaukums A/ un pircēju SIA „APGĀDE-GULBENE", un 2) galvojuma līgums, kas noslēgts starp kreditoru SIA /Nosaukums A/ un galvinieci /pers. E/, kura saskaņā ar Pirkuma līguma 3.8.punktu uzņemas atbildēt par galvenā parādnieka - pircēja SIA „APGĀDE-GULBENE" - saistību pret SIA /Nosaukums A/.

Prasītājs atsaucas uz AT Senāta 2011. gada 27.aprīla Civillietu departamenta spriedumu Nr. SKC -86/2011.

2013.gada 22.februārī MSIA /Nosaukums A/ administratore nosūtīja /pers. E/ pretenziju, lūdzot veikt pamatparāda samaksu 10 dienu laikā no pretenzijas nosūtīšanas dienas. Atbildētāja uz minēto brīdinājumu atbildi nav sniegusi un parāda samaksu nav veikusi.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1587., 1651., 1652., 1692, 1694, 1698, 1702,1716, 1720, 1722, 1753; 1756; 1759; 1765; 1828,1843, 2021.pantiem,

Atbildētāja sniegusi tiesai vairākus apjomīgus rakstveida paskaidrojumus par prasību (lietas l. sējuma 50.-51., 106.-110.lapa, lietas 2. sējuma 77.-80.lapa), kur norāda, ka prasību neatzīst pilnībā turpmāk minēto iemeslu dēļ.

2007.gada 12.decembrī starp SIA /Nosaukums A/ kā Pārdevēju un SIA „APGĀDE-GULBENE" kā Pircēju noslēgtā Pirkšanas-pārdošanas līguma Nr.4-1/476 3.8.punktā iekļautā galvojuma klauzula, ar ko /pers. E/ ir uzņēmusies pienākumu atbildēt kā pašam parādniekam, ir spēkā, pastāvot noteiktiem papildus apstākļiem. Uz prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī, kā arī paskaidrojumu sniegšanas brīdī nepastāv līguma 3.8.punktā norādītie apstākļi, tādejādi nepastāv arī /pers. E/ pienākums atbildēt par SIA „APGĀDE-GULBENE" saistībām.

2008.gada 11.jūlijā starp SIA /Nosaukums A/, SIA „APGĀDE-GULBENE" un SIA „/Nosaukums L/", (tagadējais nosaukums - SIA /Nosaukums E/) tika noslēgts trīspusējais līgums saskaņā ar ko SIA „APGĀDE-GULBENE" radās pienākums visus SIA /Nosaukums A/ izrakstītos rēķinus apmaksāt SIA /Nosaukums E/.

Saskaņā ar līguma 3.6.punktu, nepienācīgas līguma izpildes gadījumā SIA /Nosaukums A/ bija tiesības samazināt SIA „APGĀDE-GULBENE" piešķirtās cenu atlaides, neizsniegt preces, kā arī samazināt noteikto kredīta limitu. Līguma izpildes laikā SIA /Nosaukums A/ nav izmantojusi iepriekš minētās tiesības, apzināti pieļaujot un pat iniciējot parāda summas pieaugumu.

Pieprasot maksājuma saistības izpildi, netiek ievērots 2008.gada 11. jūlijā starp SIA /Nosaukums A/, SIA „APGĀDE-GULBENE" un SIA /Nosaukums E/ noslēgtais trīspusējais līgums, saskaņā ar ko SIA „APGĀDE-GULBENE" ir pienākums visus SIA /Nosaukums A/ izrakstītos rēķinus apmaksāt SIA /Nosaukums E/.

Saskaņā ar MSIA /Nosaukums A/ prasības pieteikumā norādīto, minēto blakus prasījumu aprēķins ir veikts līdz 2013.gada 10.aprīlim jeb prasības pieteikuma iesniegšanas dienai. Netiek ievērots fakts, ka blakus prasījumu pieaugums apstājās līdz ar SIA „APGĀDE-GULBENE" tiesiskās aizsardzības procesa lietas ierosināšanu 2010.gada 28.oktobrī. Šāda rīcība ir prettiesiska un nav pamatota.

Ja tiesa ir apstiprinājusi sanācijas plānu, tas ir obligāts un saistošs visiem kreditoriem, tostarp arī MSIA /Nosaukums A/. Ar SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa administratora lēmumu, MSIA /Nosaukums A/ prasījums ir atzīts pilna apmērā, ko veido parāds par MSIA /Nosaukums A/ 2013.gada 10.aprīļa prasības pieteikumā norādītajām precēm. Sanācijas plānā MSIA /Nosaukums A/ prasījums ir ietverts pilnā apmērā jeb Ls 17 598.90. Saskaņā ar sanācijas plānu, visu MSIA /Nosaukums A/ galveno prasījumu paredzēts segt sanācijas laikā līdz 2018.gada 11.aprīlim. Tādejādi MSIA /Nosaukums A/ apzināti noklusē faktus, kas samazina prasījuma apmēru vai nedod tiesības pieprasīt saistību izpildi patstāvīgi.

Civillikuma 1692.pants noteic, ka galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot pēdējo no viņas parāda. Tādejādi, galvojuma tiesību kreditors var izmantot gadījumos, ja galvenais parādnieks nepilda uzņemtās saistības. Ņemot vērā, ka SIA „APGĀDE-GULBENE" kopš 2013.gada 3.jūnija ir apstiprināts tās sanācijas plāns, un SIA „APGĀDE-GULBENE" segs MSIA /Nosaukums A/ parādu saskaņā ar sanācijas plānam pievienoto kredīta saistību izpildes grafiku, uzskatāms, ka tiesa ir noteikusi jaunu saistību izpildes kārtību, tādejādi galvenais parādnieks turpina pildīt savas saistības un kreditoram nav pamata pieprasīt saistību izpildi no galvinieka.

Prasītājs, iesniedzot prasību pret galvinieku, nepieaicinot atbildētāja statusā galveno parādnieku, ir rīkojusies prettiesiski.

Kaut arī kreditors var izvēlēties no kura saistību izpildi prasīt vispirms (galvinieka vai Galvenā parādnieka), tas nedod tiesisku pamatu akcesoro saistību pārvērst par patstāvīgu un nenorādīt Galveno parādnieku (skat. Augstākās tiesas senatora Prof.Dr.iur.habil. Torgāna Kalvja rakstā „Valstiskā uzraudzība pār šķīrējtiesu spriedumu tiesiskumu", Jurista Vārds, Nr.34 (629), 2010.gada 24.augusts, 9.1pp.). Tādejādi prasītājs, prasot saistību izpildi no galvinieka, neskatoties uz to, ka galvenais parādnieks var pildīt uzņemtās saistības, pārvērš galvinieka saistību par patstāvīgu saistību.

Galvenā parādnieka maksātnespēja nav šķērslis, lai prasība par parāda piedziņu tiktu celta pret galveno parādnieku, jo galvenais parādnieks nav beidzis pastāvēt, uzsākta pat tā sanācija (skat. Augstākās tiesas senatora Prof.Dr.iur.habil. Torgāns K. rakstā „Valstiskā uzraudzība pār šķīrējtiesu spriedumu tiesiskumu", Jurista Vārds, Nr.34 (629), 2010.gada 24.augusts).

Civillikuma 1692.pants noteic, ka galvojums ir līgums starp galvinieku un kreditoru, no kā secināms, ka ar galvojuma līgumu tiek nodibināta atsevišķa saistība starp kreditoru un galvinieku.

Atbildētājas un prasītājas galvojuma saistība ir nodibināta par nākamām saistībām. Turklāt, saskaņā ar līguma noteikumiem, galvojuma saistība ir spēkā tikai, pastāvot vairākiem nosacījumiem, kas uz šo paskaidrojumu sniegšanas dienu nepastāv, tādejādi nepastāv arī galvojuma saistība un prasījuma tiesiskais pamats.

Saskaņā ar sanācijas plānā norādīto, parādnieks uzsāks savu saistību izpildi pret MSIA /Nosaukums A/ 2014.gada marta mēnesī. Līdz paskaidrojuma sniegšanai parādnieks pilda Maksātnespējas likumā un sanācijas plānā noteiktos pienākumus. Parādniekam pieder sanācijas plānā norādītā nekustamā un kustamā manta, turklāt administratora ieskatā, ja tiek pildīts sanācijas plāns, ir iespējams turpināt parādnieka saimniecisko darbību, gūt ieņēmumus no saimnieciskās darbības un pildīt uzņemtās saistības, tādejādi atjaunot parādnieka maksātspēju. Administratoram nav tiesiska pamata apšaubīt parādnieka iespējas pildīt sanācijas plānu, tostarp arī iespējas kā galvenajam parādniekam izpildīt uzņemtās saistības pret MSIA

/Nosaukums A/.

Ar Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 14.marta spriedumu noraidīta MSIA /Nosaukums A/ administratora prasība pret /pers. E/ un atcelts ar Gulbenes rajona tiesas tiesnese 2013.gada 26.aprīļa lēmumu noteiktais prasības nodrošinājums.

Pirmās instances tiesas spriedumā norādīts, ka prasītājs nav iesniedzis konkrētās preču pavadzīmes, kuras nav noteiktā kārtībā apmaksājis galvenais parādnieks MSIA „APGĀDE-GULBENE" un no kurām izrietošais parāds un blakusprasījumi veido prasības summu.

Bez pavadzīmēm tiesa nevar pārliecināties par saistību saturu, ko un cik prasītājam ir tiesības prasīt, bet atbildētājai pienākums dot, kādā termiņā. Prasītājs nav pierādījis, ka viņš ir piegādājis, bet galvenais parādnieks ir pieņēmis preces par konkrētu summu, ka iestājies samaksas termiņš.

Pirmās instances tiesa piekritusi prasītāja pārstāvja tiesas sēdē paustajam viedoklim, ka noilguma pārtraukums attiecībā pret galveno parādnieku pārtrauc noilgumu arī attiecībā pret galvinieku. Taču galvinieks nezaudē civilprocesā paredzētās atbildētāja tiesībās paredzētos atbildētāja aizstāvēšanās līdzekļus, ko tas var izmantot prasības atspēkošanai.

Tiesa norādījusi, ka atbildētāja pienākums pierādīt samaksu rodas tikai ar brīdi, kad prasītājs ir pierādījis parāda esamību. Šajā gadījumā nepamatota ir prasītāja atsauce uz Civillikuma 1838.pantu, kas noteic, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Pirmās instances tiesas ieskatā, MSIA „APGĀDE-GULBENE" administratora MSIA /Nosaukums A/ kreditora prasījumu atzīšana nevar tikt vērtēta kā pamats prasītāja atbrīvošanai no pierādīšanas. Par kreditoru prasījumu atzīšanu lēmējs ir administrators, kurš ir vienīgais, kas var rīkoties MSIA „APGĀDE-GULBENE" vārdā. Taču, tiesas ieskatā, administratora prasījumu atzīšana nedod pamatu atzīt faktu par nodibinātu saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta nosacījumiem. No lietā esošajiem pierādījumiem tiesa nav konstatējusi, ka administrators, izvērtējot kreditora prasījuma pamatotību, balstījies uz pavadzīmēm vai no jebkādiem citiem ticamiem pierādījumiem. Lietā noskaidrots, ka ne prasītāja, ne atbildētāja rīcībā nav pavadzīmju, uz kuru pamata aprēķināts kreditora prasījums. Administrators, sniedzot tiesai paskaidrojumu, kā trešā persona, norādījis, ka kreditora prasījumu pamatojušas pievienotās pavadzīmju kopijas. No lietā esošā kreditora prasījuma redzams, ka pielikumā, izņemot pilnvaru, nekas cits nav ticis pievienots. Šāda pievienošana nevarēja arī būt, jo prasītājs visas tiesvedības laikā ir noliedzis, ka viņam šādas pavadzīmes ir pieejamas, vai tās bijušas prasītāja rīcībā agrāk. Tiesa ir apšaubījusi faktu, ka administrators ir rūpīgi izvērtējis iesniegtā MSIA /Nosaukums A/ kreditora prasījuma pamatu un apmēru.

Pirmās instances tiesas spriedumā norādīts, ka administrators, atzīstot kreditora prasījumu pilnā apmērā, nav pat pievērsis uzmanību apstāklim, ka MSIA /Nosaukums A/ kreditora prasījumā norādītie līgumsoda un nokavējuma procenti aprēķināti, pārkāpjot Maksātnespējas likuma (redakcijā, kādā tas bija spēkā līdz 01.11.2010., vadoties no spēkā esošā Maksātnespējas likuma Pārejas noteikumu 5.punkta) 36., 46.panta trešo daļu un 61.pantu.

Tiesa secinājusi, ka tā kā nav pierādīts, ka preci galvenais parādnieks ir pieņēmis, tad nav pamata uzskatam, ka nodibināta saistība, no kuras izriet galvenā parādnieka pienākums veikt apmaksu noteiktā termiņā. Attiecīgi, nav saistības, par kuru būtu atbildīga galviniece.

Bez tam pirmās instances tiesa konstatējusi, ka prasītājs nav pierādījis savas prasījuma tiesības.

Prasītājs sākotnēji cēlis prasību par parāda piedziņu, kas izriet no 38. neapmaksātām preču pavadzīmēm rēķiniem. Atbildētāja tiesvedības gaitā pierādīja, ka daļa no prasītāja sarakstā norādītajām pavadzīmēm ir apmaksātas, kā rezultātā prasītājs uztur prasību vairs tikai par parāda piedziņu, kas izriet no 27. nepamaksātām pavadzīmēm.

Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka prasītājs nav pierādījis, ka SIA /Nosaukums E/ nav faktorizējusi prasībā norādītās pavadzīmes, prasītāja pārstāvja norādītais apstāklis, ka prasītājs nav saņēmis faktoringa maksājumu par pavadzīmēm, nepierāda apstākli, ka faktorizēšana nav notikusi.

Ar rakstveida pierādījumiem lietā pierādīts, ka galvojums bijis noslēgts jau uz prasījumu cesijas brīdi.

Pamatojoties uz lietā nodibinātajiem apstākļiem, pirmās instances tiesa nav konstatējusi, ka prasījumam ir tiesisks pamats, ka prasītājam piemīt prasījuma tiesības. Spriedumā norādīts, ka prasība ir pretrunā Civillikuma 1402.pantam, kā arī saistību tiesību pamatprincipam vispār. Tiesa nav konstatējusi, ka atbildētājai tiesiska darījuma rezultātā vai pēc likuma pret prasītāju būtu radušās saistības, par kuru nepildīšanu ir celta šī prasība.

Par Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 14.marta spriedumu MSIA /Nosaukums A/ iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norāda, ka spriedumu pārsūdz pilnā apmērā un lūdz lietu izskatīt pēc būtības.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka, saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu, pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Ar Gulbenes rajona tiesas 2012.gada 10.oktobra spriedumu tika pasludināts SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas process, izbeidzot ārpustiesas tiesiskās aizsardzības procesu, un par MSIA „APGĀDE-GULBENE" administratoru iecelts sertificēts administrators /pers. I/.

Atbilstoši Maksātnespējas likuma (likuma redakcija, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.oktobrim) 61.panta pirmās daļas 2.punktam pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas parādnieka pārvades institūciju darbība tiek apturēta, un parādnieka pārvaldīšanu veic administrators. Tāpat atbilstoši Maksātnespējas likuma 62.panta otrajai daļai administratoram pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas ir visas normatīvajos aktos, parādnieka statūtos vai līgumos paredzētās pārvaldes institūciju tiesības un pienākumi.

Balstoties uz iepriekš minētajām normām, līdz ar maksātnespējas procesa pasludināšanu, administrators ir persona, kas ir tiesīga rīkoties parādnieka (šajā gadījumā MSIA „APGĀDE-GULBENE") vārdā.

MSIA /Nosaukums A/ ir iesniegusi kreditora prasījumu MSIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa ietvaros par iepriekš norādītājām neapmaksātajām preču pavadzīmēm un MSIA „APGĀDE-GULBENE" administrators ir atzinis MSIA /Nosaukums A/ pieteikto kreditora prasījumu pilnā apmērā, ko apliecina prasības pieteikumam pievienotais kreditoru prasījumu reģistrs. Uz šo brīdi MSIA „APGĀDE-GULBENE" ir apstiprināts sanācijas plāns, kurā kā kreditors ir iekļauta arī MSIA /Nosaukums A/.

Pirms lēmuma par MSIA /Nosaukums A/ pieteiktā kreditora prasījuma atzīšanas, administrators ir lūdzis atbildētāju, kas kā pēdējā MSIA „APGĀDE-GULBENE" valdes locekle ir noteikta par parādnieka pārstāvi maksātnespējas procesā, sniegt savu viedokli par pieteikto kreditora prasījumu. Tāpat tiesas sēdē atbildētāja norādīja, ka viņa ir apliecinājusi parāda esamību, kā rezultātā administrators atzinis MSIA /Nosaukums A/ pieteikto kreditora prasījumu.

Apelācijas sūdzībā uzsvērts, ka administratora lēmums par MSIA /Nosaukums A/ kreditora prasījuma atzīšanu līdz pat šim brīdim nav apstrīdēts, nav atcelts vai grozīts. Par administratora rīcību, atzīt MSIA /Nosaukums A/ pieteikto kreditora prasījumu, nav iesniegtas arī nekādas sūdzības. Līdz ar to, starp kreditoru MSIA /Nosaukums A/ un galveno parādnieku, t.i., preču saņēmēju, un SIA „APGADE-GULBENE" nepastāv strīds par parādsaistību esamību un to apmēru.

Saskaņā ar Civillikuma 1701.pantu, atbildētājai, ka galviniecei, visas tiesvedības laikā bija tiesības un iespējas apstrīdēt parāda esamību, ko atbildētāja nav darījusi, bet gan tieši pretēji- ir norādījusi, ka galvenais parādnieks - SIA „APGĀDE-GULBENE" sanācijas plāna ietvaros ir apņēmusies izpildīt savas saistības pret MSIA /Nosaukums A/. Līdz ar to, nav pamatota Gulbenes rajona tiesas norāde, ka prasītāja nav pierādījusi parādsaistību esamību un apmēru.

Sūdzībā norādīts, ka nepamatota ir Gulbenes rajona tiesas norāde, ka prasītāja nav pierādījusi, ka SIA /Nosaukums E/ nav faktorizējusi prasība norādītās pavadzīmes, jo apstāklis, ka par pavadzīmēm nav veikts faktoringa maksājums to nepaliecina, kā arī nepamatoti norādījusi, ka SIA /Nosaukums E/ sniegtā atbildes vēstule ir vērtējama kritiski, jo atbildes vēstulē SIA /Nosaukums E/ ir sniegusi ziņas saistībā ar 2006.gada 24.februāra

faktoringa līgumu Nr.00045F, ignorējot, ka starp SIA /Nosaukums A/, SIA „APGĀDE-GULBENE" un SIA /Nosaukums E/ tika noslēgts trīspusējs līgums.

SIA /Nosaukums E/ ir sniegusi atbildes vēstuli tiesai pamatojoties uz Gulbenes rajona tiesas 2013.gada 14.oktobra lēmumu par pierādījumu pieprasīšanu. Atbildot uz minēto pieprasījumu, SIA /Nosaukums E/ norādīja, ka tā nav veikusi prasījuma tiesību, kas izriet no tiesas lēmumā norādītajām preču pavadzīmēm, faktorizēšanu saskaņā ar faktoringa līgumu, kā arī par tām nav veikusi faktoringa maksājumus. Līdz ar to, savā atbildes vēstulē, SIA /Nosaukums E/ ir ne tikai norādījusi un apstiprinājusi, ka nav veikusi faktoringa maksājumus par prasības pieteikumā norādītajām pavadzīmēm, bet ir arī norādījusi, ka SIA /Nosaukums E/ šīs pavadzīmes nav faktorizējusi.

Savukārt attiecībā uz tiesas norādi, ka SIA /Nosaukums E/ atbildes vēstulē nav atsaukusies uz 2008.gada 11.jūlija trīspusējo līgumu, MSIA /Nosaukums A/, norāda, ka SIA /Nosaukums E/ tiesības faktorizēt MSIA /Nosaukums A/ izrakstītās preču pavadzīmes un prasījuma tiesību, kas izriet no šīm preču pavadzīmēm, pārejas kārtību regulē tieši 2006.gada 24.februāra faktoringa līgums Nr.00045F, nevis 2008.gada 11.jūlija trīspusējā vienošanās. Līdz ar to, pamatota ir SIA /Nosaukums E/ atsauce uz 2006.gada 24.februāra faktoringa līgumu Nr.00045F, nevis 2008.gada 11.jūlija trīspusējo vienošanos. Turklāt, minētā vienošanās ir noslēgta pamatojoties uz 2006.gada 24.februāra faktoringa līgumu Nr.00045F un tā nevar pastāvēt atrauti no 2006.gada 24.februāra faktoringa līguma Nr.00045F.

/pers. E/ par apelācijas sūdzību iesniedza paskaidrojumus, kuros lūdz noraidīt MSIA /Nosaukums A/ apelācijas sūdzību un atcelt prasības nodrošinājumu.

Paskaidrojumos norādīts, ka atbildētāja nepiekrīt apelācijas sūdzībā norādītajam, ka MSIA „APGĀDE- GULBENE" administratora lēmums par MSIA /Nosaukums A/ prasījuma atzīšanu pierāda gan parāda saistības esamību, gan apmēru, savukārt fakts, ka minētais lēmums nav ne apstrīdēts, ne atcelts vai grozīts tikai pastiprina MSIA /Nosaukums A/ apgalvojumu.

Atbildētāja norāda, ka lietas izskatīšanas laikā pirmās instances tiesā MSIA /Nosaukums A/ ir precizējusi prasījuma summu, samazinot to līdz Ls 42 289,43, tajā skaitā galvenais parāds Ls 16 466,38, līgumsods Ls 16 466,38 un likumiskie nokavējuma procenti Ls 9 356,67. Prasības summa tika samazināta, jo atbildētājs iesniedza tiesā dokumentus, kas apliecina daļēju prasībā norādītās summas samaksu. Līdz šī paskaidrojuma sagatavošanas dienai MSIA /Nosaukums A/ nav iesniegusi MSIA „APGĀDE-GULBENE" sava prasījuma grozījumus, tādējādi apzināti maldinot, MSIA „APGĀDE-GULBENE" administratoru par tās prasījuma īsteno apmēru. Tas pierāda, ka MSIA „APGĀDE-GULBENE" administratora lēmums ir kļūdains un nevar kalpot par neapšaubāmu pierādījumu šajā tiesvedībā.

Ņemot vērā, ka administrators savā lēmumā par MSIA /Nosaukums A/ prasījuma atzīšanu, kā pamatojumu nenorāda atbildētājas, kā parādnieka pārstāvja, pausto viedokli, kas var tikt vērtēts tikai kā papildu informācija, nevis prasījumu pamatojošs apstāklis. Saskaņā ar ierakstiem MSIA „APGĀDE-GULBENE" nenodrošināto kreditoru reģistrā, MSIA /Nosaukums A/ kā sava prasījuma pamatojumu ir iesniegusi MSIA „APGĀDE-GULBENE" administratoram tikai pavadzīmes, kas pēc savas būtības pierāda tikai darījuma esamību, nevis saistību neizpildes vai nepienācīgas izpildes esamību. Turklāt nav pamatota MSIA /Nosaukums A/ norāde, ka atbildētājs MSIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesā ir piekritis parāda esamībai MSIA /Nosaukums A/, jo atbildētājs vairākkārt ir norādījis uz strīda esamību starp MSIA /Nosaukums A/ un viņu, kā galvinieku.

Paskaidrojumos norādīts, ka MSIA /Nosaukums A/ savā apelācijas sūdzībā nepamatoti norāda, ka atbildētājs tiesvedības laikā nav apstrīdējis parāda esamību. Pirmkārt, atbildētājs visos savos pirmās instances tiesai iesniegtajos paskaidrojumos norāda, ka MSIA /Nosaukums A/ prasību neatzīt pilnībā. Otrkārt, atbildētājs tiesvedības laikā 2013.gada jūlijā ir iesniedzis pirmās instances tiesā paskaidrojumu, kurā cita starpā ietverta norāde uz to, ka atbildētāja ieskata MSIA /Nosaukums A/ blakus prasījumu aprēķina kārtība ir kļūdaina, bet pašu blakus prasījumu apmērs ir nepatiess un nepamatots. Treškārt, 2014.gada janvārī atbildētājs pirmās instances tiesā joprojām ir paudis nostāju, ka prasījumam nepiekrīt. Tādējādi atbildētājs ir apstrīdējis parāda saistību esamību tiesvedības ietvaros. Savukārt MSIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa ietvaros, saskaņā ar 2007.gada 1.novembra Maksātnespējas likuma 76.pantu, galvinieks nav to subjektu vidū, kuri ir tiesīgi apstrīdēt administratora lēmumu, ar kuru apstiprināts no darījuma izrietošs prasījums.

Ņemot vērā iepriekš minēto, nav pamatota MSIA /Nosaukums A/ norāde, ka tā ir neapšaubāmi pierādījusi parāda saistību esamību un to apmēru.

Saskaņā ar Gulbenes rajona tiesas 2013.gada 3.jūnija lēmumu, SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa ietvaros ir apstiprināts kreditoru sapulces lēmums par sanācijas plāna pieņemšanu, apstiprinot arī SIA „APGĀDE-GULBENE" sanācijas plānu. Savukārt ar Gulbenes rajona tiesas 2013.gada 27.decembra lēmumu ir apstiprināti SIA „APGĀDE-GULBENE" sanācijas plāna grozījumi. Saskaņā ar SIA „APGĀDE-GULBENE" administratora sniegtajām ziņām, MSIA /Nosaukums A/ joprojām uztur savu prasījumu, kas ir iekļauts gan SIA „APGĀDE-GULBENE" kreditoru reģistrā, gan SIA „APGĀDE-GULBENE" sanācijas plānā. Turklāt līdz paskaidrojuma sniegšanai MSIA /Nosaukums A/ nav precizējusi prasījumu, samazinot tā apmēru, atbilstoši 2013.gada 29.augusta prasības pieteikuma precizējumos Nr. SA-08-13 norādītajam. Tādējādi MSIA /Nosaukums A/ prasījums SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa lietā tiek uzturēts nepamatotā apmērā.

MSIA /Nosaukums A/ nav iebildusi pret SIA „APGĀDE-GULBENE" sanācijas plānu, kā arī ir pieņēmusi visus SIA „APGĀDE-GULBENE" sanācijas ietvaros veiktos ikmēneša maksājumus, nesamazinot sava prasījuma apmēru šī procesa ietvaros. Tādējādi par MSIA /Nosaukums A/ aizdevuma parāda atgūšanu vienlaikus veic divos procesos - MSIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesā, iesniedzot kreditora prasījumu, un šajā procesā. Nav pieļaujams izskatīt prasību vienīgi pret galvinieku, ja galvenais parādnieks ir pasludināts par maksātnespējīgu, jo MSIA „APGĀDE-GULBENE" nav beigusi pastāvēt un norit tās sanācija. Maksātnespējas procesā tiek pieņemtas pretenzijas un vērtēts dažādu prasījumu pamatojums, kas skatāmi kopsakarā (skat. Augstākās tiesas senatora Prof.Dr.iur.habil. Kalvja Torgāna rakstu „Valstiskā uzraudzība pār šķīrējtiesu spriedumu tiesiskumu" Jurista vārds, Nr.34 (629) 2010.gada 24.augusts). Tas nozīmē, ka nepastāv neviens Līguma 3.8.punktā noteiktais apstāklis, kas ļauj SIA /Nosaukums A/ vērst piedziņu pret galvinieku.

Atbildētāja norāda, ka MSIA /Nosaukums A/ apzināti ir pielaidusi nepamatotu parāda pieaugumu, neskatoties uz līguma 1.2.punktā pielīgto pienākumu vērtēt SIA „APGĀDE-GULBENE" noteikto neapmaksāto preču kredīta summas limitu Ls 6 000 apmērā, kā ari tiesību neizsniegt preces SIA „APGĀDE-GULBENE" nokavējuma gadījumā. No minētā izriet, ka MSIA /Nosaukums A/:

1) nav izmantojusi tiesības neizsniegt preci SIA „APGĀDE-GULBENE" tās maksājuma nokavējuma gadījumā, pretēji līguma 1.2.punktā noteiktajam;

2) bez SIA „APGĀDE-GULBENE" rakstveida piekrišanas, pretēji līguma 1.2. un 1.3.punktā noteiktajam, ir palielinājusi kredīta limitu no Ls 6 000 līdz Ls 17 600;

3) veic dubultu piedziņu, iesniedzot kreditora prasījumu SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa administratoram, neiebilstot pret SIA „APGĀDE-GULBENE" sanācijas plānu un labprātīgi pieņemot SIA „APGĀDE-GULBENE" saistību izpildījumu tās sanācijas ietvaros, vienlaikus vēršot piedziņu no atbildētājas;

4) apzināti nesamazina šajā procesā piedzenamo summu SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa laikā atgūtās summas apmērā;

5) apzināti nesamazina prasījuma summu daļā, ko atzinusi par saņemtu šajā procesā (saskaņā ar 2013.gada 7.augusta prasības pieteikuma precizējumiem Nr. SA-08-13);

6) par vienu nokavējumu veic dubultu piedziņu līgumsoda un nokavējuma procentu veidā, kas ir uzskatāma par dubultu piedziņu, jo līguma 3.4.punktā līgumsods ir pielīgts par nokavējumu un pilda nokavējuma procentu funkciju.

Motīvu daļa

Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, novērtējot apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus un tiesas sēdē pārbaudītos pierādījumus, tiesas kolēģija secina, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Lietā nav strīda par to, ka 2007.gada 12.decembrī SIA „TAPEKS-INSTRUMENTI" kā pārdevējs un S1A „APGĀDE-GULBENE" kā pircējs noslēdza Pirkšanas-pārdošanas līgumu Nr.4-1/476 (lietas l. sējuma 14.-15.lapa), ar kuru:

- pārdevējs apņēmās pārdot pircējam pārdevēja piedāvātās preces, bet pircējs apņēmās pirkt, saņemt un samaksāt par saņemtajām precēm saskaņā ar līguma noteikumiem (līguma 1.1.punkts);
- pārdevējs veic preces piegādi un pušu saskaņoto preču saņemšanas vietu (līguma 2.2.punkts);
- pārdevējs nodrošina preču piegādei nepieciešamos pavaddokumentus, tajā skaitā preču atbilstības deklarācijas un pavadzīmi (līguma 2.3.punkts);
- pircējs nodrošina to, ka preces pasūtījumā norādītajā vietā pieņems pircēja rakstveidā tam pilnvarota persona, pretējā gadījumā pārdevējam ir tiesības preces neizsniegt, par to nenesot nekādu atbildību [..] (līguma 2.4.punkts);
- [..] Pircēja paraksts uz pavadzīmes nozīmē, ka prece ir pieņemta, un ar to brīdi pircējs vairs nevar celt pretenzijas pret pārdevēju par preču piegādes faktu (līguma 2.7.punkts);
- pircējs samaksā pārdevējam par saņemto preci 30 kalendāro dienu laikā no preces saņemšanas dienas, samaksājot pavadzīmē norādīto summu ar pārskaitījumu uz pārdevēja norēķinu kontu (līguma 3.1.punkts).

Nav strīda par to, ka prasītāja MSIA /Nosaukums A/ nosaukums līdz 12.05.2008. bijis Sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums F/.

No lietas materiāliem redzams, ka 2006.gada 24.februārī noslēgts Faktoringa līgums Nr.00045F, kas noslēgts starp SIA „NORD/LB Līzings" un SIA /Nosaukums G/, šim līgumam 2008.gada 19.jūnijā izdarīti grozījumi Nr.39, kur kā līzings norādīts SIA „DnB Nord Līzings", kā pārdevējs noteikts SIA /Nosaukums G/, SIA /Nosaukums A/ - līguma tekstā saukti Tapeks grupa; minētā Faktoringa līguma Forma Nr. 1 (Pircēju saraksts) no 2008.gada 19.jūnija, kur Pircēju sarakstā ar kārtas Nr.90. norādīts SIA „APGĀDE-GULBENE" un atzīmēts, ka pastāv 3.pusēja vienošanās. (lietas 2.sējuma 11.-30.lapa); starp SIA /Nosaukums A/, SIA „APGĀDE-GULBENE" un SIA „DNB NORD līzings" 2008.gada 11.jūlijā noslēgts trīspusējs līgums (lietas l. sējuma 114.lapa), ar kuru pārdevēja SIA /Nosaukums A/ pircējam SIA „APGĀDE-GULBENE" piestādīto rēķinu summas cedētas un tās vienīgais saņēmējs ir SIA „DnB NORD Līzings", pircējs apņēmies samaksāt Līzingam par rēķiniem, kurus pircējam piestāda pārdevējs, ja rēķinos ir ietverta „ATZĪME PAR NODOŠANU" (līguma l. punkts); pircējs piekritis, ka pārdevējs nodod Līzingam prasījuma tiesības par naudas samaksu pret pircēju (līguma 2.punkts).

Lietā nav strīda par to, ka SIA /Nosaukums E/ nosaukums līdz 11.11.2011. bijis SIA „DnB NORD līzings", bet līdz 08.05.2006. - SIA „NORD/LB Līzings".

SIA /Nosaukums A/ 17.03.2009. pasludināts maksātnespējas process (lietas l. sējuma 39.-41.lapa). SIA „APGĀDE-GULBENE" 28.10.2010. tiesā ierosināta lieta par ārpustiesas tiesiskās aizsardzības procesu, 02.11.2010. pasludināts spriedums par ārpustiesas tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu un apstiprināts tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns; 10.10.2012. izbeigts ārpustiesas tiesiskās aizsardzības process; 10.10.2012. pasludināts spriedums maksātnespējas procesa lietā (lietas l. sējuma 30.-34.lapa); 03.06.2013. apstiprināts Sanācijas plāns (lietas l. sējuma 53.-55.1apa).

MSIA /Nosaukums A/ administrators 9.11.2012. iesniedzis MSIA „APGĀDE-GILBENE" administratoram kreditora prasījumu (lietas l. sējums 17.-21.lapa), kur norādīts, ka, atbilstoši MSIA /Nosaukums A/ grāmatvedības datiem, SIA „APGĀDE-GULBENE" nav veikusi samaksu SIA /Nosaukums A/ par piegādātajām precēm par kopējo summu Ls 17 598,90 apmērā, MSIA „APGĀDE-GULBENE" administrators pieteikto prasījumu atzinis pilnā apmērā (lietas l. sējuma 22.lapa).

Lietā nav strīda par to, ka 2007.gada 12.decembrī starp SIA „TAPEKS-INSTRUMENTI", kā pārdevēja, un S1A „APGĀDE-GULBENE", kā pircēja, noslēgtajā Pirkšanas-pārdošanas līguma Nr.4-1/476 3.8. punktā noteikts, ka „persona, kas paraksta šo līgumu pircēja vārdā, apņemas atbildēt kā pats parādnieks (Pircējs), saskaņā ar šī Līguma noteikumiem, gadījumā, ja Pircējs kavē vai neveic maksājumus par izsniegtajām Precēm, kā arī gadījumos, ja Pircējs ar tiesas lēmumu ir atzīts par maksātnespējīgu ..." (lietas l. sējuma 14.lapas otra puse). Lietā nav strīda par to, ka Pirkšanas-pārdošanas līgumu Nr.4-1/476 no pircēja puses ir parakstījusi atbildētāja /pers. E/.

Civillikuma 1402.pants nosaka, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Savukārt Civillikuma 1511.pants paredz, ka līgums plašākā nozīmē ir ikkatra vairāku personu savstarpēja vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. un 2021. pantā noteikto, MSIA /Nosaukums A/ ir tiesības prasīt samaksu par pārdotajām precēm un SIA „APGĀDE-GULBENE" ir pienākums veikt preču pavadzīmēs norādīto summu samaksu pilnā apmērā.

MSIA /Nosaukums A/ ir iesniegusi kreditora prasījumu MSIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa ietvaros par iepriekš norādītājām neapmaksātajām preču pavadzīmēm un MSIA „APGĀDE-GULBENE" administrators ir atzinis MSIA /Nosaukums A/ pieteikto kreditora prasījumu pilnā apmērā, ko apliecina prasības pieteikumam pievienotais kreditoru prasījumu reģistrs.

Civillikuma 1692.pants noteic, ka galvojums ir līgums starp galvinieku un kreditoru, no kā secināms, ka ar galvojuma līgumu tiek nodibināta atsevišķa saistība starp kreditoru un galvinieku.

Atbildētāja /pers. E/ tiesas sēdē neapstrīdēja, ka pamatojoties uz noslēgto līgumu, viņa ir galvojusi SIA „APGĀDE-GULBENE" saistības, bet apstrīdēja apstākli, ka viņai, kā galviniecei, ir jāmaksā prasītā summa, jo nav beidzis pastāvēt galvenais parādnieks, kuram ir sanācijas process, kura ietvaros ir paredzēts pilnībā atmaksāt parāda pamatsummu, kā arī apstrīdēja prasības summas apmēru.

Tiesas kolēģijas ieskatā minētie /pers. E/ argumenti ir pretrunā viens ar otru, jo savos paskaidrojumos par prasību viņa ir norādījusi, ka ar SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas procesa administratora lēmumu, MSIA /Nosaukums A/ prasījums ir atzīts pilna apmērā jeb Ls 17 598.90, ko veido parāds par MSIA /Nosaukums A/ 2013.gada 10.aprīļa prasības pieteikumā norādītajām precēm un sanācijas plānā visu MSIA /Nosaukums A/ galveno prasījumu paredzēts segt sanācijas laikā līdz 2018.gada 11.aprīlim. Līdz ar to var secināt, ka atbildētāja, būdama arī parādnieka pārstāve maksātnespējas procesā, faktiski atzīst parādsaistību esamību un apmēru.

Pirkuma līguma 3.1.punktā SIA /Nosaukums A/ un SIA „APGĀDE-GULBENE" vienojās, ka SIA „APGĀDE-GULBENE" samaksā SIA /Nosaukums A/ par saņemto preci 30 kalendāro dienu laikā no preces saņemšanas dienas. Lietā nav strīda par to, ka Pircējs nav veicis pilnīgi samaksu par saņemtajām precēm.

Pirkuma līguma 3.8.punktā valdes locekle /pers. E/ uzņēmās pienākumu atbildēt kā pats parādnieks gadījumā, ja SIA „APGĀDE-GULBENE" kavē vai neveic maksājumus par izsniegtajām precēm, kā arī gadījumos, ja SIA „APGĀDE-GULBENE" ar tiesas lēmumu ir atzīts par maksātnespējīgu.

Tā kā galvenais parādnieks SIA „APGĀDE-GULBENE" nav veikusi samaksu par saņemtajām precēm, un ar Gulbenes rajona tiesas spriedumu tika

pasludināts SIA „APGĀDE-GULBENE" maksātnespējas process, /pers. E/ ir pienākums atbildēt kā pašam parādniekam par SIA „APGĀDE-GULBENE" no Pirkuma līguma izrietošajām saistībām.

Tiesas kolēģija vērtē kā pierādītu prasībā minētā parāda apmēru ne tikai uz iepriekš minēto argumentu pamata, bet arī, pamatojoties uz apelācijas sūdzības iesniedzēja lietai pievienotajām pavadzīmju kopijām (lietas 3.sējums 223.-259.lapa).

Saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu samaksas izdarīšanas fakts jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Tiesas kolēģija kā pamatotu vērtē apelācijas sūdzībā minēto norādi par to, ka SIA /Nosaukums E/ nav faktorizējusi un apmaksājusi prasība norādītās pavadzīmes, jo SIA /Nosaukums E/ ir sniegusi atbildes vēstuli tiesai, pamatojoties uz Gulbenes rajona tiesas 2013.gada 14.oktobra lēmumu par pierādījumu pieprasīšanu. Pēc prasītāja lūguma (lietas 2.sējuma 99.lapa) tiesa izprasījusi no SIA /Nosaukums E/ ziņas par to vai SIA /Nosaukums E/ ir faktorizējusi un vai un kad SIA /Nosaukums E/ ir veikusi faktoringa avansa un faktoringa rezerves maksājumus SIA /Nosaukums A/ par prasītāja norādītajām konkrētām preču pavadzīmēm - rēķiniem, kas apliecina preču izsniegšanu SIA „APGĀDE-GULBENE" (lietas 2.sējuma 117.-118.lapa). Tiesa 25.11.2013. saņēmusi SIA /Nosaukums E/ atbildi uz pieprasījumu (lietas 2.sējuma 125.lapa), kur norādīts, ka SIA /Nosaukums E/ nav veikusi prasījuma tiesības, saistībā ar kurām ir sastādītas tiesas lēmumā minētās preču pavadzīmes -rēķini, faktorizešanu saskaņā ar 2006.gada 24.februāra faktoringa līgumu Nr.00045F, kas tika noslēgts starp SIA /Nosaukums E/ un, cita starpā, SIA /Nosaukums A/; līdz ar to SIA /Nosaukums E/ nav veikusi attiecīgus faktoringa maksājumus SIA /Nosaukums A/ saistībā ar lēmumā minētajām preču pavadzīmēm-rēķiniem saskaņā ar faktoringa līguma noteikumiem un nav veikusi attiecīgās faktoringa rezerves samaksu SIA /Nosaukums A/ saistībā ar lēmumā norādītajām pavadzīmēm saskaņā ar faktoringa līguma noteikumiem.

Pirkuma līguma 3.4.punktā SIA /Nosaukums A/ un SIA „APGADE-GULBENE" vienojās, ka par katru nokavēto samaksas dienu SIA /Nosaukums A/ ir tiesīga pieprasīt līgumsodu 0,5% apmērā no kavētās samaksas summas. Tāpat Pirkuma līguma 3.4. punktā SIA /Nosaukums A/ un SIA „APGĀDE-GULBENE" vienojās, ka līgumsoda samaksa neatbrīvo SIA „APGĀDE-GULBENE" no saistību izpildes pilnā apmērā.

Atbilstoši Civillikuma 1698.pantam, galvinieks atbild ne vien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem. Ar blakus prasījumiem Civillikuma 1698.panta izpratnē ir saprotami gan procenti, gan līgumsods, gan arī zaudējumi un izdevumi.

Civillikuma 1587.pants paredz, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Lietā nav strīda par to, ka SIA „APGĀDE-GULBENE" ir pielaidusi saistību izpildes nokavējumu, jo SIA „APGĀDE-GULBENE" nav veikusi preču pavadzīmēs norādīto summu samaksu noteiktajos pavadzīmju apmaksas termiņos, līdz ar to SIA „APGADE-GULBENE" ir pienākums veikt likumisko nokavējuma procentu samaksu par laiku līdz saistību pilnīgai izpildei.

Saskaņā ar līguma noteikumiem, SIA „APGĀDE-GULBENE" ir pienākums veikt ne tikai preču pavadzīmē (norādītās summas samaksu pilnā apmērā atbilstoši noslēgtā Pirkuma līguma 3.1. punktam), bet arī atbilstoši Pirkuma līguma 3.4.punktam un Civillikuma 1720.pantam veikt līgumsoda samaksu 0.5% apmērā no savlaicīgi nesamaksātās summas par katru kavējuma dienu.

Tā kā SIA „APGĀDE-GULBENE" ir kavējusi ar līgumu uzņemtās saistības, tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājai Civillikuma 1716.panta izpratnē ir pienākums maksāt līgumsodu, bet ņemot vērā pamatparāda apmēru un samērīguma principu, tiesas kolēģijas ieskatā līgumsoda apmērs samazināms līdz saprātīgam un taisnīgam apmēram, kas konkrētajā gadījumā kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principus.

Neskatoties uz to, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ir parakstījusi līgumu, kurā
apņēmusies maksāt līgumsodu šādā apmērā, izvērtējot saprātīga līgumsoda apmēru konkrētajā lietā, tiesas kolēģija ņem vērā likumdevēja pausto gribu Civillikuma grozījumos, kas stājušies spēkā 2014.gada 1.janvārī attiecībā uz līgumsoda definīciju un tā apmēra noteikšanas kritērijiem, kas noteic, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi var tikt noteikts ne vairāk par 10% no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Bez tam tiesas kolēģija ņem vērā to, ka par vienu nokavējumu faktiski tiek noteikta dubulta piedziņa līgumsoda un nokavējuma procentu veidā, kas ir uzskatāma par dubultu soda sankciju.

Ņemot vērā minēto un interpretējot Civillikuma 1587., 1716., 1717., 1720.pantā ietvertās tiesību normas par līgumsaistību izpildi un līgumsoda samaksu kopsakarā ar Civillikuma 1.pantu, no atbildētājas par labu prasītājai ir piedzenams līgumsods 10% apmērā no aprēķinātajām summām.

Tiesas kolēģija nevērtē kā pamatotu apelācijas sūdzībā minēto argumentu, ka atbildētājai nav pienākums segt parādu, jo minētās parādu saistības ir iekļautas galvenā parādnieka sanācijas plānā.

Civillikuma tiesību normas, kas regulē galvojumu (Civillikuma 1692.-1715.pants) paredz divu veidu galvojumu- neekspromisoriskais galvojums, kad kreditoram ar prasību vispirms jāvēršas pret galveno parādnieku, un ekspromisoriskais galvojums, kad galvinieks uzņēmies saistību kā pats parādnieks -kā konkrētajā gadījumā /pers. E/. Atbilstoši Civillikuma 1702.pantam, tādā gadījumā galviniekam nav tiesību prasīt, lai kreditors vispirms vēršas pret galveno parādnieku.

Nav pamatots arī atbildētājas arguments par to, ka prasītājs veic parāda summas dubultu piedziņu, jo konkrētajā gadījumā atbildētājai pastāv regresa prasības tiesības pret galveno parādnieku. Bez tam lietā nav strīda par to, ka SIA „APGĀDE-GULBENE" sanācijas plānā ir iekļauta tikai parāda pamatsumma.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāve atzina, ka sanācijas procesa laikā ir iemaksāti parāda segšanai 152,35 *euro* un atbilstoši Civillikuma 1849.pantā noteiktajam, piekrita, ka par šo summu tiek samazināti likumisko procentu parāds, kas tad sastādītu 13160,99 *euro* (13 313,34-152,35=13160,99). Tiesas kolēģija šo prasītājas pārstāves argumentu atzīst par pamatotu.

Atbildētāja /pers. E/ apelācijas sūdzībā norādījusi, ka, saskaņā ar līguma 3.6.punktu, nepienācīgas līguma izpildes gadījumā SIA /Nosaukums A/ bija tiesības samazināt SIA „APGĀDE-GULBENE" piešķirtās cenu atlaides, neizsniegt preces, kā arī samazināt noteikto kredīta limitu, bet līguma izpildes laikā SIA /Nosaukums A/ nav izmantojusi iepriekš minētās tiesības, apzināti pieļaujot un pat iniciējot parāda summas pieaugumu. Tiesas kolēģija minēto apstākli nevērtē kā šķērsli prasības apmierināšanai, jo, ka pamatoti norādījusi atbildētāja, tās bija SIA /Nosaukums A/ tiesības, bet nevis pielīgts pienākums ar paredzētām sekām.

Kā nepamatota vērtējama arī norāde, ka MSIA /Nosaukums A/ prasības pieteikumā minēto blakus prasījumu aprēķins ir veikts līdz 2013.gada 10.aprīlim jeb prasības pieteikuma iesniegšanas dienai tiesā un netiek ievērots fakts, ka blakus prasījumu pieaugumam jāapstājas līdz ar SIA „APGĀDE-GULBENE" tiesiskās aizsardzības procesa lietas ierosināšanu 2010.gada 28.oktobrī, jo minētais apstāklis nav attiecināms uz atbildētāju kā galvinieci. Bez tam līgumsaistību kavējums iestājās pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma195.pantu, tiesa, taisot spriedumu par naudas summu piedziņu, spriedumā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru. Prasītājs lūdzis procentus noteikt apmērā, kas ir septiņi procentpunkti virs Latvijas bankas noteiktās pamatlikmes gadā- 9,5%. Tiesas kolēģija minēto lūgumu vērtē kā pamatotu.

Pamatojoties uz iepriekš konstatēto, pirmās instances tiesas spriedums nav vērtējams kā pamatots un lietas apstākļiem atbilstošs un apelācijas sūdzība vērtējama kā pamatota.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu, no atbildētājas par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi- par pasta pakalpojumiem lietā apelācijas instancē 8,01 *euro*, ko pamato kancelejas izziņa par tiesas izdevumiem civillietā (lietas 3.sējums 1. lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]panta pirmajai daļai, sprieduma rezolutīvajā daļā nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš.

Ņemot vērā tiesas sēdē konstatēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.pantu, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a :

Maksātnespējīgā SIA /Nosaukums A/, reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/, **prasību pret /pers. E/**, p.k. /personas kods/, par parāda, līgumsoda un likumisko nokavējuma procentu piedziņu, **apmierināt daļēji.**

Piedzīt no /pers. E/, p.k. /personas kods/, par labu Maksātnespējīgajai SIA /Nosaukums A/, reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/, 38 933,49 *euro* (trīsdesmit astoņi tūkstoši deviņi simti trīsdesmit trīs *euro* un 49 centi), kas sastāv no: pamatparāda 23 429,55 *euro,* līgumsoda 2 342,95 *euro*, likumiskajiem nokavējuma procentiem 13 160,99 *euro* par laika posmu no 2008.gada 14.oktobra līdz 2014.gada 4.martam.

Noteikt Maksātnespējīgajai SIA /Nosaukums A/, reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/, līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus- apmērā, kas ir septiņi procentpunkti virs Latvijas bankas noteiktās pamatlikmes gadā- 9,5%.

Piedzīt no /pers. E/, p.k. /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,01 *euro* (astoņi *euro* un 1 cents) apmērā, kas ieskaitāmi: saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41 b, Rīga, reģ. Nr. 90001672316, konta Nr. LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C14031413.

Noteikt /pers. E/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas gadījumā valsts labā - maksājumu apliecinošie dokumenti iesniedzami tiesā minētajā termiņā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā LR Augstākajā Tiesā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2014.gada 7. oktobra, ja ir iemesli, kas minēti Civilprocesa likuma 451., 452.p.p.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja E. Sudāre

Tiesneses R. Liepiņa

Dz. Apine